

La caseta de la font de s'Obi

Al costat de la font podem veure la caseta feta de pedra en sec. La construcció de pedra en sec és un tipus de tècnica constructiva, generalment rural i vinculada a les explotacions agrícoles o ramaderes, que neix per satisfer una necessitat de despedregar el terreny per millorar-ne el conreu i aprofitar la presència de pedra abundosa per fer construccions i crear infraestructures. Per això, al voltant de les explotacions agrícoles es varen bastir un gran nombre de construccions auxiliars, avui de gran interès etnològic i constructiu, com porxos, pous o eres.

La caseta de la font de s'Obi és un exemple d'aquest tipus de construccions lligades a les activitats agràries. Estava bàsicament destinada als homes que feien els portells de les marjades. Té una cisterna i encara queden restes d'una barra que servia per les lliteres. Un poc més enllà trobareu les restes d'una construcció que correspon als fonaments de la caseta del delme, on s'estotjava l'oliva destinada a pagar aquest impost, que suposava una desena part de la collita.

La caseta de la font de s'Obi (Gràcia Salas)

El garballó i la llatra

Entre les plantes que podem destacar d'aquest itinerari hi ha el garballó (*Chamaerops humilis*), l'única palmera autòctona de la nostra flora. A la Serra de Tramuntana presenta una distribució erràtica. La trobam en els extrems meridional i septentrional de la Serra i falta en el centre. Les seves fulles palmades han estat emprades per fer graneres, capells, esportins, ventadors, senalles, cistells...

El trenat de les fulles de garballó, una vegada seques i ensofrades perquè siguin més flexibles, es coneix com a llatra.

Actualment, el garballó és una espècie protegida inclosa al Catàleg Balear d'Espècies Amenaçades i d'Especial Protecció, i per la seva recol·lecció amb finalitats comercials és necessària autorització de la Conselleria de Medi Ambient.

*Oh pobra garballonera!
Cada any li fan ets entorns;
D'estiu li cullen ses paumes
I d'hivern els garballons.*

Garballó (Gràcia Salas)

De l'oliverar al pinar

Després de la font de s'Obi, la vegetació canvia completament. Ara passejam per una zona de conreus abandonats. A partir del boom turístic de la dècada dels seixanta, s'abandonaren progressivament les activitats agràries i el manteniment de les construccions associades (marjades, casetes, camins...).

Aquest abandonament dels cultius ha fet que les marjades hagin estat colonitzades pel pinar. Els pinars són ambients molt lluminosos, i compten amb estrats arbustius, de no més de dos metres d'alçària. Els pins poden arribar a alçades d'entre els vuit i quinze metres.

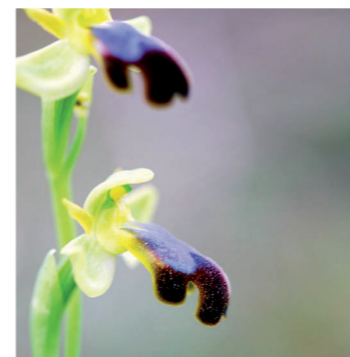
En aquest itinerari trobarem estepa blanca (*Cistus albidus*), xiprell (*Erica multiflora*), romani (*Rosmarinus officinalis*), argelaga (*Calicotome spinosa*)... és a dir, arbusts de fulla petita i moltes vegades amb reïnes, aromes, pilositats; són plantes amb flors més o menys grans i amb colors vius. Aquestes espècies típicament mediterrànies estan adaptades a la sequera d'estiu i són pol·linitzades per abelles.

A les zones més assolellades podem distingir algunes espècies d'orquídies. Són una de les famílies de plantes més apreciades per la seva diversitat de formes i colors. Moltes són rares i escasses al nostre territori i per això estan protegides.

Estepa blanca (Gràcia Salas)

Mosca blanca (Gràcia Salas)

Cami de la font de s'Obi (Gràcia Salas)

Abaix, olivera (Gràcia Salas)

Textos i fotografies:
Conselleria de Medi Ambient

De l'olivar al pinar

Itinerari de la font de s'Obi

Obra Social "la Caixa"

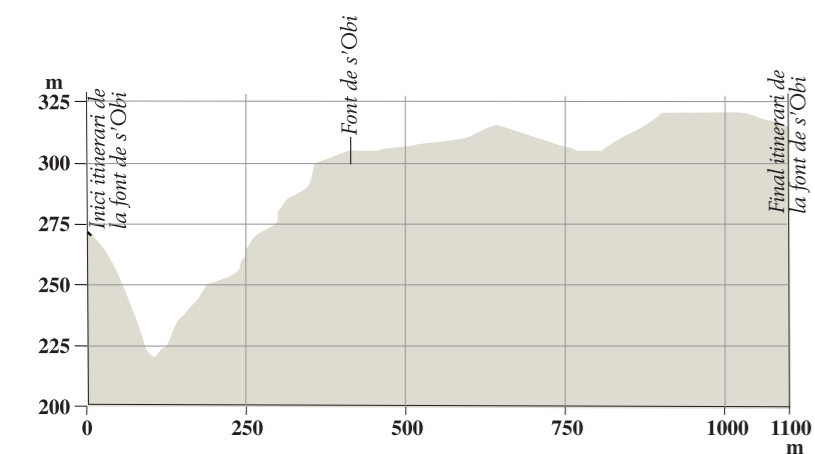
Govern
de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient
www.illesbalears.cat

Aquest itinerari recorre la finca pública de Planícia, inclosa dins el Paratge natural de la Serra de Tramuntana, en el terme municipal de Banyalbufar. Des de l'entrada de la finca s'ha de seguir l'itinerari de les cases de Planícia i després de 815 metres trobarem l'inici del nostre itinerari, que ens conduirà a veure la font de s'Obi per tornar a finalitzar al camí de les cases.

Una part d'aquest transcorre per l'antic camí Reial que unia els pobles de Banyalbufar i Estellencs i que actualment forma part del GR-221 (sender de gran recorregut) que connecta Andratx amb Pollença.

Dificultat: baixa. Distància a recórrer: 1.100 metres (només anada). La durada mínima és de 55 minuts. S'ha de realitzar a peu. Tot l'itinerari està senyalitzat.

La font de s'Obi (Gràcia Salas)

Passejant per l'alzinar

Pocs metres després de començar el nostre itinerari entram dins un alzinar. Els boscos d'alzines (*Quercus ilex*) limiten el pas de la llum i l'ambient al seu interior és per això més fresc. Així i tot, al llarg de l'itinerari podrem veure algunes espècies pròpies de l'alzinar com són el cirerer de Betlem (*Ruscus aculeatus*), amb els seus coneguts fruits amb forma de bolla de color vermell intens i el característic pa porcí (*Cyclamen balearicum*), inconfusible quan està en flor i fàcil de reconèixer per les seves fulles, de color verd fosc per l'anvers i vermellós pel revers.

Cirerer de Betlem (Vicenç Sastre)

Pa porcí (Gràcia Salas)

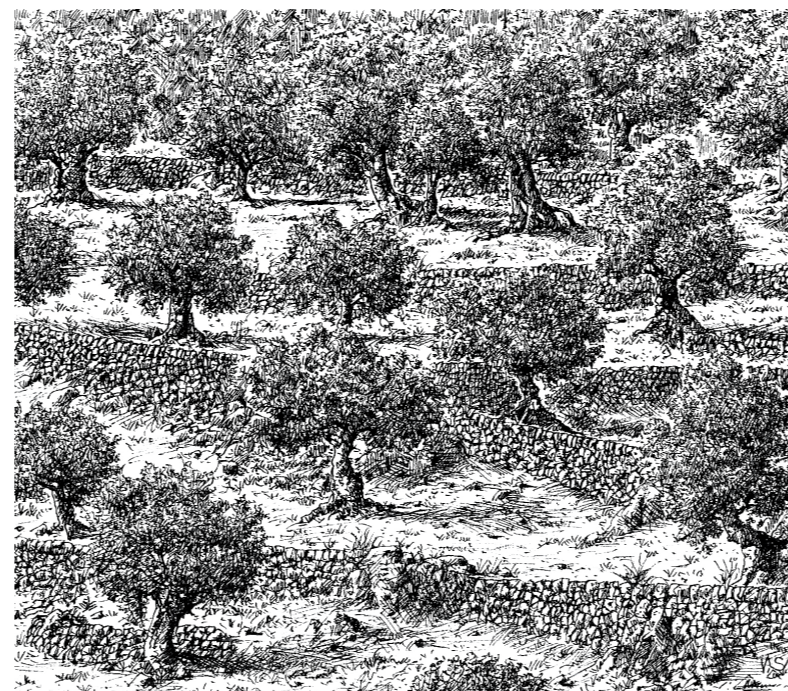
El per què dels nostres marges

Al llarg de gairebé tot el nostre recorregut es poden veure parets de pedra que sostenen la terra als costers de pendent elevat, els marges, que creen franges aptes per al conreu, anomenades marjades.

Els espais marjats són el tret d'identitat de Banyalbufar i un dels millors exemples d'enginyeria popular, testimoni de milers d'anys d'aprofitament agrícola del territori. La dedicació predominant dels terrenys marjats són els cultius d'arbrat de secà, garrover, ametller i les majestuoses oliveres.

Aquests murs de sosteniment constitueixen avui dia un element patrimonial de primer ordre. Tenen, a més, un interessant valor naturalístic perquè són l'hàbitat de nombroses espècies vegetals i animals, i contribueixen a conservar la diversitat del medi natural i la supervivència d'espècies de reduïda distribució.

Marjades (Vicenç Sastre)

La font de s'Obi, un abeurador per la nostra fauna

Després d'una pujadeta ens desviem cap a la dreta i arribam a la font de s'Obi, que brolla entre les esquerdes d'una roca. L'aigua és canalitzada fins a un abeurador, que dona nom a la font. Un obi és un "recipient de pedra o de fusta que serveix per donar de menjar o per abeurar animals".

Ropit (Sebastià Torrens)

Fins fa pocs anys, a s'Obi, hi anava a abeurar el bestiar. Ara, que la ramaderia ha sofert a la Serra un procés de decadència, s'hi aturen a beure diferents animals.

És fàcil de veure un aucell grisenc, amb el pit i ventre més pàl·lids. És el confiat caçamosques (*Muscicapa striata*). A l'estiu es veu pertot arreu, posat ben dret a bardisses, branques o parets, atalaiant. Ataca al vol els insectes que es posen al seu abast (sovint, mosques, com indica el seu nom), i torna al seu posador, emetent adesiara un cridret curt, com una branqueta que es trenca. A l'hivern, sol veure's l'inconfusible ropit (*Erithacus rubecula*): rabassudet, verd terrenc amb el pit vermell que utilitza com a "semàfor" territorial. I el verderol (*Carduelis chloris*), de color verd fosc, amb taques grogues als costats de la cua i a les ales en el mascle i de colors més apagats en la femella.

Els nostres mamífers són més esquius i difícils de veure. Però sabem que també s'aturen a beure a s'Obi el mart (*Martes martes*), la geneta (*Genetta genetta*) i el mostel (*Mustela nivalis*).

Caçamosques (Sebastià Torrens)

La font de s'Obi, un abeurador per la nostra fauna

El per què dels nostres marges

